

Dr. Gülşah Yılmaz

**KARAYOLLARI MOTORLU ARAÇLAR
ZORUNLU MALİ SORUMLULUK
SİGORTASI KAPSAMINA GİREN
TEMİNAT TÜRLERİ**

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
KISALTMALAR.....	XIX
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM KARAYOLLARI MOTORLU ARAÇLAR ZORUNLU MALİ SORUMLULUK SİGORTASI

I. KARAYOLLARI MOTORLU ARAÇLAR ZORUNLU MALİ SORUMLULUK SİGORTASININ TANIMI, HUKUKİ NİTELİĞİ İLE SİGORTAYA UYGULANACAK TEMEL MEVZUAT	7
A. Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortasının Tanımı	7
B. Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortasının Hukuki Niteliği.....	8
C. Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortasına Uygulanacak Temel Mevzuat.....	11
II. KARAYOLLARI MOTORLU ARAÇLAR ZORUNLU MALİ SORUMLULUK SİGORTASININ UYGULAMA ALANI	22
A. Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortasının Kapsamına Giren Araçlar	22
1. Motorlu Araçlar.....	22
a. Motorlu Aracın Tanımı.....	22
b. Motorlu Aracın İşletilmesi	25
i. Makine Tekniği Görüşü.....	25

ii. Trafiğe Çıkarma Görüşü.....	27
iii. Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Açısından Motorlu Aracın İşletilmesi	30
2. Römorklar	32
B. Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortasının Yer Bakımından Uygulama Alanı.....	33
III. KARAYOLLARI MOTORLU ARAÇLAR ZORUNLU MALİ SORUMLULUK SİGORTASI SÖZLEŞMESİNİN TARAFLARI.....	39
A. Sigortacı.....	39
B. Sigorta Ettiren.....	41
1. İşleten Kavramı	41
2. Gerçek İşleten.....	44
a. Araç Sahibi	44
b. Mülkiyeti Muhafaza Kaydıyla Satın Alan Kişi.....	47
c. Aracın Uzun Süreli Kiracısı, Ariyet ve Rehin Alanı.....	49
d. Araç İşleten Diğer Kişiler	52
3. Farazi İşleten	52
a. Motorlu Araçlarla İlgili Mesleki Faaliyette Bulunanlar ...	52
b. Yarış Düzenleyicileri.....	55
c. Motorlu Aracı Çalan veya Gasbeden Kişiler	60
4. Devlet ve Kamu Tüzel Kişileri	61
IV. KARAYOLLARI MOTORLU ARAÇLAR ZORUNLU MALİ SORUMLULUK SİGORTASINDA PRİMİN TESPİTİ.....	62
A. Sigorta Ettirenin Prim Ödeme Yükümlülüğü.....	62
B. Sigorta Priminin Tespitinde Kullanılan Yöntemler	64
C. Sigorta Priminin Ödenmesi.....	68

İKİNCİ BÖLÜM

MADDİ ZARARLAR TEMİNATI

I. MADDİ ZARARLAR TEMİNATINA DAHİL OLAN ZARAR TÜRLERİ.....	73
A. Maddi Zararı Açıklayan Teoriler ve Maddi Zararın Ayrımları	73
1. Maddi Zararı Açıklayan Teoriler	73
a. Fark Teorisi	73
b. Tabii (Somut) Zarar Teorisi	77
c. Normatif Zarar Teorisi.....	78
2. Maddi Zararın Ayrımları	84
a. Fiili Zarar- Kazanç Kaybı Zararı	84
b. Kişiyeye Verilen Zarar- Şeye Verilen Zarar	85
c. Doğrudan Zarar- Dolaylı Zarar	86
3. Gerçek Zarar Kavramının Tanımlanması.....	88
a. Yargıtay Kararları Açısından Gerçek Zarar	88
b. Sigorta Hukuku Açısından Gerçek Zarar	91
4. Maddi Zararlar Teminatı Kapsamında Yer Alan Zararın Tanımı	93
B. Araç Hasarı.....	94
1. Genel Olarak.....	94
2. Hasar Gören Aracın Onarılması	95
a. Aracın Onarılmasında Kullanılacak Parçanın Niteliği.....	95
b. Tazminat Hesabında Katma Değer Vergisinin Dikkate Alınması.....	100
c. Hesaplanan Tazminattan İskonto Yapılması.....	102
3. Aracın Tam Hasar Görmesi	104
a. Genel Olarak.....	104
b. Tazminatın Ödenmesi için Hurda Tescil Belgesi veya “Trafikten Çekilmiştir” Kaşeli Tescil Belgesinin Sunulmasının Gerekli Gerekmediği Sorunu.....	107

4. Araç Mahrumiyeti Zararı	109
a. Normatif Zarar Teorisi Açısından Araç Mahrumiyeti Zararı.....	109
b. Araç Mahrumiyeti Zararı ile İlgili Yargıtay'ın Görüşü .	111
c. Araç Mahrumiyeti Zararı Açısından Sigortacının Sorumluluğu	113
C. Araç Değer Kaybı.....	116
1. Değer Kaybı Zararının Tanımı ve Hukuki Niteliği.....	116
a. Değer Kaybı Zararının Tanımı	116
b. Değer Kaybı Zararının Hukuki Niteliği.....	118
2. Değer Kaybı Zararının Hesaplanması	119
a. Genel Şartlar ile Getirilen Formüller ve Uygulanabilirliği.....	119
b. Yargıtay Kararları ile Benimsenen Hesaplama Yöntemi.....	122
II. HAYVANLARA GELEN ZARARLAR NEDENİYLE SİGORTACININ SORUMLULUĞU	126
III. YABANCI PLAKALI MOTORLU ARAÇLARIN ZARARA UĞRAMASI HALİNDE SİGORTACININ SORUMLULUĞU	129

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM SAĞLIK GİDERLERİ TEMİNATI

I. GENEL OLARAK.....	135
II. SAĞLIK GİDERLERİ TEMİNATINA DAHİL OLAN ZARAR TÜRLERİ.....	136
A. Tedavi Giderleri	136
B. Geçici Bakıcı Gideri	139
C. Çalışma Gücünün Kısmen veya Tamamen Azalmasına Bağlı Giderler.....	141
1. Kavram Sorunu	141

2. Kazanç Kaybı ile Çalışma Gücünün Azalmasından ya da Yitirilmesinden Doğan Kayıplar.....	141
3. Sağlık Giderleri Teminatı İçerisinde Yer Alan Çalışma Gücünün Kısmen veya Tamamen Azalmasına Bağlı Giderlerin Türk Borçlar Kanunu Açısından Değerlendirilmesi	144
III. SAĞLIK GİDERLERİ TEMİNATININ SOSYAL GÜVENLİK KURUMUNUN SORUMLULUĞUNA DEVREDİLMESİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	145

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM SAKATLANMA TEMİNATI

I. GENEL OLARAK.....	155
II. SAKATLANMA TEMİNATINA DAHİL OLAN ZARAR TÜRLERİ	156
A. Geçici İş Göremezlik Zararı	156
1. Kavram Sorunu	156
2. Yargıtay'ın Geçici İş Göremezlik Zararı ile İlgili Görüşü ...	160
a. Genel Olarak.....	160
b. Zarar Görenin Kaza Tarihinde Ev Hanımı Olması	160
c. Zarar Görenin Kaza Tarihinde 18 Yaşından Küçük Olması	162
d. Zarar Görenin Kaza Tarihinde 60 Yaşından Büyük (Pasif Dönemde) Olması	163
e. Zarar Görenin Kaza Tarihinde Devlet Memuru Olması	164
3. Geçici İş Göremezlik Zararının Hangi Teminat Türünden Karşılanaacağı Sorunu.....	164
B. Sürekli Sakatlık Zararı.....	167
C. Sürekli Bakıcı Gideri	169
1. Genel Olarak.....	169

2. Sürekli Bakıcı Giderlerinin Hangi Teminat Türünden Karşılanaacağı Sorunu	170
III. SAKATLANMA TAZMİNATLARININ HESAPLANMASINDA ESAS ALINACAK SAĞLIK KURULU RAPORLARI.....	173
A. Sağlık Kurulu Raporunun Düzenlenmesinde Uygulanacak Mevzuat	173
B. Sağlık Kurulu Raporunun Düzenlenmesi ve İçeriği	176
C. Sağlık Kurulu Raporuna İtiraz	179
D. Sağlık Kurulu Raporları ile İlgili Yargıtay Kararları	182
1. Genel Olarak.....	182
2. Trafik Kazasının Gerçekleşme Tarihi ve Dikkate Alınacak Mevzuat	183
3. Çocuklar İçin Özel Gereksinim Değerlendirmesi Hakkında Yönetmelik ile İlgili Kararlar.....	185
4. Maluliyet Tespiti İşlemleri Yönetmeliği'nin Uygulandığı Haller	190
5. Kurul Raporunu Düzenlemeye Yetkili Sağlık Kuruluşları..	191
6. Kurul Raporunu Düzenleyen Sağlık Kurulunun Teşekkülü ve Zarar Göreni Bizzat Muayene Zorunluluğu .	194
7. Sakatlığın Kesin ve Kalıcı Hale Gelmesinin Beklenmesi	197
E. Sigortacıya Geçersiz Sağlık Kurulu Raporu ile Başvuru Yapılmasının Sonuçları	199
F. Sağlık Kurulu Raporu Gideri Nedeniyle Sigortacının Sorumluluğu	205
1. Genel Olarak.....	205
2. Sağlık Kurulu Raporu Ücreti Talebinin Hukuki Niteliği	209
IV. SAKATLANMA TAZMİNATLARININ BELİRLENMESİ	212
A. Sakatlanma Tazminatlarının Hesaplanmasında Esas Alınacak Gelir	212
1. Yargıtay Kararlarına Göre Sürekli Sakatlık Tazminatının Hesaplanmasında Esas Alınacak Gelir.....	212

2.	Genel Şartlar'a Göre Geçici İş Göremezlik ve Sürekli Sakatlık Tazminatının Hesaplanmasında Esas Alınacak Gelir.....	216
a.	Aktif Dönem	216
b.	Pasif Dönem.....	217
3.	Genel Şartlar'a Göre Sürekli Bakıcı Giderinin Hesaplanmasında Esas Alınacak Gelir.....	217
B.	Sakatlanma Tazminatlarının Hesaplanması	218
1.	Geçici İş Göremezlik Tazminatının Hesaplanması.....	218
2.	Sürekli Sakatlık Tazminatının Hesaplanması	218
a.	Genel Olarak.....	218
aa.	Muhtemel Bakiye Ömrün Tespitinde Kullanılacak Yaşam Tablosu.....	218
bb.	Tazminat Hesabında Teknik Faiz Uygulanıp Uygulanmayacağı Sorunu	222
b.	Genel Şartlar'a Göre Sürekli Sakatlık Tazminatının Hesaplanması.....	227
3.	Sürekli Bakıcı Gideri Tazminatının Hesaplanması	229
C.	Sosyal Güvenlik Kurumu veya Diğer Kurumlarca Yapılan Rücuya Tabi Ödemelerin İndirilmesi.....	230
D.	Sigortacının Ödeme Yapmasının Ek Tazminat Talebine Etkisi	232
1.	İbraname Düzenlenmesi Halinde Ek Tazminat Talebi	232
2.	Arabuluculuk Sonunda Anlaşılması Halinde Ek Tazminat Talebi.....	234
3.	Ceza Soruşturmasında Uzlaşılması Halinde Ek Tazminat Talebi.....	234
E.	Sakatlık Oranının Artması Halinde Tazminat.....	235
1.	Genel Olarak.....	235
2.	Genel Şartlar'a Göre Artan Sakatlık Oranına Bağlı Tazminat	237
3.	Yargılama Sırasında Yapılan İnceleme Sonucunda Sakatlık Oranının Artması	237

F. Genel Şartlar'da Hüküm Bulunmayan Haller	239
---	-----

BEŞİNCİ BÖLÜM
DESTEKTEN YOKSUN KALMA (ÖLÜM)
TEMİNATI

I. GENEL OLARAK.....	241
II. DESTEK İLE DESTEKTEN YOKSUN KALAN (DESTEK GÖREN) KAVRAMLARI	242
A. Destek Kavramı.....	242
B. Destekten Yoksun Kalan (Destek Gören) Kavramı.....	244
III. DESTEK ÇEŞİTLERİ.....	245
A. Gerçek Destek	245
B. Farazi Destek.....	246
IV. DESTEKTEN YOLSUN KALMA TAZMİNATININ ÖZELLİKLERİ	247
A. Bağımsız Bir Tazminat Talebi Olması.....	247
B. Tazminat Talebinin İstisnai Olması	250
C. Destek Kaybından Doğan Zararın Yansıma Yoluyla Uğranılan Maddi Bir Zarar Olması	251
V. DESTEKTEN YOLSUN KALMA TAZMİNATININ ŞARTLARI.....	253
A. Hukuka Aykırı Bir Fiil ile Desteğin Ölümü	253
B. Hukuka Aykırı Fiilden Zarar Doğması	254
C. Bakma Unsurunun Varlığı.....	255
1. Ölen Desteğin Bakma Gücüne Sahip Olması	255
2. Destekten Yoksun Kalanın Bakım İhtiyacı İçinde Bulunması.....	258
VI. DESTEKTEN YOLSUN KALMA TAZMİNATININ BELİRLENMESİ.....	259
A. Desteğin Gelirinin Tespit Edilmesi.....	259

---

1. Genel Olarak.....	259
2. Genel Şartlar'a Göre Desteğin Gelirinin Tespiti.....	262
a. Genel Olarak.....	262
b. Aktif Dönem	262
c. Pasif Dönem.....	263
B. Desteğin Gelirinden Destek Görenlere Düşecek Payın Belirlenmesi	264
1. Genel Olarak.....	264
2. Genel Şartlar'a Göre Destekten Yoksun Kalanların Paylarının Tespiti	267
C. Destekten Yoksun Kalma Zararının Tespitinde Esas Alınacak Süre	267
1. Genel Olarak.....	267
2. Genel Şartlar'a Göre Desteklik Süreleri	268
D. Destekten Yoksun Kalma Tazminatını Azaltan Haller	269
1. Genel Olarak.....	269
2. Yetiştirme Giderinin İndirilmesi.....	269
3. Geride Kalan Eşin Yeniden Evlenme Olasılığı.....	271
4. Sosyal Güvenlik Kurumu veya Diğer Kurumlarca Yapılan Rücuya Tabi Ödemelerin İndirilmesi.....	272
5. Askerlik Süresinin İndirilmesi	274
6. Genel Şartlar'a Göre Destekten Yoksun Kalma Zararını Azaltan Haller.....	275
E. Destekten Yoksun Kalma Tazminatının Hesaplanması	276
1. Genel Olarak.....	276
2. Genel Şartlar'a Göre Destekten Yoksun Kalma Tazminatının Hesaplanması	276
F. Sigortacının Ödeme Yapmasının Ek Tazminat Talebine Etkisi	278
G. Genel Şartlar'da Hüküm Bulunmayan Haller	279
VII. TRAFİK KAZASINDA DESTEĞİN KUSURUNA DENK GELEN TAZMİNAT TALEPLERİ	279

A. Trafik Kazasında Desteğin Kendi Kusuruyla Vefatı Halinde Destekten Yoksun Kalma Tazminatı Verilmesi Sorununun Değerlendirilmesi	279
1. Yargıtay'ın Konu ile İlgili Vermiş Olduğu Kararlar ve Gerekçesi	279
2. Görüşümüz	287
B. Trafik Kazasında Desteğin Kusuruna Denk Gelen Tazminat Taleplerinde Uzamış Ceza Zamanaşımı Sorunu	293
1. Yargıtay'ın Konu ile İlgili Vermiş Olduğu Kararlar	293
2. Görüşümüz	297
VIII. CENAZE VE DEFİN GİDERLERİNİN HANGİ TEMİNAT TÜRÜNDEN KARŞILANACAĞI SORUNU	299
SONUÇ	305
KAYNAKÇA.....	319